زنجیرە ڕێنماییەکانی ڕێگای ڕاست (٢٥)

چیرۆکی

مەسیحی دەجال

وە دابەزینی پێغەمبەر عیسی (علیه السلام)

وە هەڵسانی بە کوشتنی دەجال

بەپێنوسی زانای پایەبەرز

محمد ناصرالدین الالباني (رحمه الله)

وەرگێڕانی:

م. عبداللطيف احمد مصطفى

(باوکی عبدالحق)

===

لە بڵاوکراوەکانی سایتی بەهەشت

www.ba8.org

هەمیشە لەگەڵمان بن بۆ بەرهەمی نوێ

====================

تێبینی : مافی بڵاوکردنەوەی بۆ هەموو سایتێکە بە مەرجێ وەکو خۆی بڵاوی بکاتەوەو دەستکاری نەکرێت

چاپی دووەم

١٤٢٩ کۆچی – ٢٠٠٨ زاینی

ناوەڕۆكی ئەم كتێبەیە بریتی یە لە :

پێشەكی
وشەی مەسیح چ مانایەك دەگەیەنێت ؟ وە حیكمەت چییە لە ناونانی
هەریەك لە پێغەمبەر عیسی(علیه السلام) و دەججال مەسیح ؟
ووشەی دەججال چ مانایەك دەگەیەنێت؟. وە حیكمەت چی یەلە ناونانی دەججال بەم ناوە؟
حیكمەت لە دەركەوتنی دەججال چی یە؟
فیتنەو تاقیكردنەوەی دەججال گەورەترین و ترسناك ترین تاقیكردنەوەیە
ئاشوب و فیتنەی پێشەوا گومڕاكەرەكان (الأئمة المُضلين)
ترسناك ترە لە سەر ئەوانەی بە دەججال ناگەن
لە كوێ دەردەكەوێ؟ وە كێ شوێنی دەكەوێ؟
سیفەتەكانی مەسیحی دەججال
بانگەشەی چی دەكات؟
ئەو توانایانەی كە پێی دراون و، دەبنە هۆی خەڵەتاندن و گومڕاكردنی خەڵكی سادە و ساویلكە
ڕێگای خۆ پارێزی لە فیتنەی دەججال چی یە؟
كاتی دەركەوتنی دەججال حاڵی موسوڵمانان لەو سەردەمەی دەججال تێیدا دەردەكەوێت چۆن دەبێت؟
جەنگێكی گەورەو، سەركەوتنی موسوڵمانان بە سەر ڕۆمەكانداو، ڕزگار كردنەوەی (قُسطنطينية)
ماوەی مانەوەی دەججال
ووشكانیو برسێتیەكی زۆر پێش هاتنی دەججال
ئەو شوێنانەی كە دەججال نایانگاتێ
ڕێنمایی یەكانی پێغەمبەرمان (ﷺ) بۆ خۆ پارێزی لە فیتنەی دەججال
دابەزینی پێغەمبەر عیسی(علیه السلام) وە كات و شوێن و چۆنیەتیەكەی وە حیكمەت لە دابەزینی ئەو بەتایبەت
سیفەتەكانی پێغەمبەر عیسی(علیه السلام)
لە ناوچوونی دەججال و جولەكە شوێن كەوتەكانی و كۆتایی هاتنی ئاشوبو فیتنەكەی
بەچی حوكم دەكات ئەرك و بەرنامەی پێغەمبەر عیسی(علیه السلام)
دوای كوشتنی دەججال وە بڵاوبونەوەی ئاسایش و بەرەكەت لە سەردەمی ئەودا
حەج كردنی پێغەمبەر عیسی (علیه السلام)
پلەی ئەوانەی هاوەڵێتی ئەو دەكەن
دەركەوتنی يأجوج و مأجوج
ژیان خۆشی دوای كوشتنی دەججال و لەناو چوونی يأجوج و مأجوج
فەترەی مانەوەی لەسە پێغەمبەر عیسی (علیه السلام)لەسەر زەوی دوای دابەزینی. وە مردنی ئەوو، بڕوادارانیش دوای خۆی
ڕۆژی دوایی بەسەر كێ دا دێت و دونیا بەسەر كێ دا خەراپ دەبێت ؟
كۆتایی

بسم الله الرحمن الرحيم

إن الحمد لله نحمده ونستعينه، ونستغفره، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضل له، ومن يضلل فلا هادي له، وأشهد ان لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأشهد أن محمداً عبده ورسوله.

﴿ يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اتَّقُواْ اللّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلاَ تَمُوتُنَّ إِلاَّ وَأَنتُم مُّسْلِمُونَ ﴾ (ال عمران:١٠٢)

﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُواْ رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالاً كَثِيرًا وَنِسَاء وَاتَّقُواْ اللّهَ الَّذِي تَسَاءلُونَ بِهِ وَالأَرْحَامَ إِنَّ اللّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴾ (النساء :١)

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَن يُطِعْ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴾ (الاحزاب :٧٠ —٧١)

أما بعد: فإن أصدق الحديث كتاب الله وخير الهدي هدي محمد ﷺ وشر الامور محدثاتها، وكل محدثة بدعة وكل بدعة ضلالة، وكل ضلالة في النار .

===

پێشەکی

هەر وەك ڕوون و ئاشکرایە یەکێك لە بیروباوەڕی ئەهلی سوننەو جەماعە باوەڕ بوون بە ڕۆژی دوایی کە ڕوکنێکە لە پایەکانی ئیمان، وە بەر لە هاتنی ڕۆژی دوایی نیشانەی گەورەو بچووك هەیە، وە یەکێك لە نیشانە گەورەکانی: دەرچوونی مەسیحی دەججالە، وە دابەزینی (عیسی)ی کوڕی (مریم)ە.

وە لەبەر مەزنی و گەورەیی ئەو ڕووداوەو شەڕی فیتنەی دەججال پێغەمبەری خوا ﷺ بەدرێژی بۆی باس کردووین بە ووردی، وە ئاگاداری پێ داوین لێی، وە سیفەتەکانی بۆ باس کردووین، وە ئەو شتانەی کە دەبێتە خۆپاریزی کردن لە شەڕی فیتنەی فێری کردووین، بۆیە فێری کردووین تەنانەت لە ناو نوێژەکانمان پەنا بگرین بە خوا لە شەڕی.

وەهەر لەبەر گرنگی بابەتەکەیە زانای پایە بەرزی فەرمووده ناسی سەردەم (محمد ناصرالدين الالبانى~) ئەم کیتابەی داناوە، وە ئەمە بە یەکێك لە کتێبە جوانەکانی دەژمێردرێت کە بۆ موسڵمانانی جێ هێشتووە.

وە ئەوەی هانی شێخ ئەلبانی دا بۆ دانانی ئەم کیتابە ـ هەر وەك خۆی لە سەرەتاکەیەوە باسی دەکات ـ دوو خاڵ بووە :

یەکەمیان: گومانی زۆرێك لەوانەی کە خۆیان دەدەنە پاڵ عیلم (وەك قرضاوي وێنەی ئەمانە) لە عەقیدەی دابەزینی پێغەمبەر (عیسی) (علیه السلام)و کوشتنی دەججال لە دوا زەماندا .

دووەمیان: خەڵکی بەگشتی ـ مەگەر ئەوەی خودا بیەوێت ـ باسی دەرچوونی دەججال و دابەزینی پێغەمبەر (عیسی) (علیه السلام) ناکەن .وە هەر بۆیە منیش بە پێویستم زانی کیتابە بە نرخە وەرگێرمە سەر زمانی کوردی تا وەکو موسڵمانان بێ ئاگانەبن وە ئەوە بزانن کە ئەمە لە عەقیدەی ئەهلی سوننەو جەماعەتە، وە بۆیە لەسەر داوا کردنی زۆرێك لە موسڵمانان جارێکی تر بە چاپمان گەیاند بە هیوای سوود وەرگرتن .

والحَمْدُلله ربِّ العالَمين

ل.وەرگێڕ

٣/ ربيع الأول/١٤٢٩

ووشەی مەسیح چ مانایەك دەگەیەنێت؟
وە حیكمەت چی یە لە ناونانی هەریەك لە پێغەمبەر عیسی (علیه السلام) و، دەججال بە مەسیح ؟

وشەی مەسیح لە زمانی عەرەبیدا لەسەر وەزنی (فعیل)ە، كە بەدوو مانا دێت:

١. بە مانای اسم مفعول (ممسوح) واتە ڕەش بوەوەو سڕاوە. وە بەو مانایەی بە دەججال دەوترێ مەسیح، چونكە چاوێكی سڕاوەتەوە و ڕەش بۆتەوە و نەماوە.

٢. بە مانای اسم فاعل (ماسح) واتە سڕەرەوەو دەست پێداهێنەر. وە بەو مانایە بە عیسا پێغەمبەر دەوترێت مەسیح، چونكە دەستی دەهێنا بەسەر نەخۆشداو بە ئیزنی خوا چاكی دەكردەوە.

- كەواتە دەججال مەسیحی گومڕایی یە. وەعیسی مەسیحی ڕێنماییو هیدایەتە.

ووشەی دەججال چ مانایەك دەگەیەنێت؟.
وە حیكمەت چی یە لە ناونانی دەججال بەم ناوە؟

وشەی دەججال، لە (دَجَل)ەوە هاتووە، واتە داپۆشی، وە دەججال یەعنی زۆر داپۆشەر.
وە بۆیە بە دەججال ناو براوە، چونكە زۆر حەق دادەپۆشێ بە ناحەقو درۆ، وە هەروەها كوفرەكەی خۆی لە پێش چاوی خەڵكی دادەپۆشێ بە درۆو دەلەسەو فێڵ و سەر لێ شێواندن.

حیكمەت لە دەركەوتنی دەججال چی یە؟.

خوای پەروەردگار بەندەكانی تاقی دەكاتەوە بە ناردنی دەججال بەو چەند دیاردە ناعادەتی و توانا سنوردارەیەوە. بەڵام پەروەردگاری بە ڕەحم چەند نیشانەیەكی داناوە بۆ ناسینی دەججال، بۆ ئەوەی خەڵكی زۆر پێی نەخەڵەتێن.

بەڵام دڵ نەخۆشەكان و ئەو نەفامانەی كە هەموو دیاردەیەكی ناعادەتی بە كەرامەت دادەنێن و جیاوازی ناكەن لە نێوان خوا پەرستی و
شەخس پەرستی، ئەوانە هەر دەخەڵتێن و دەكەونە داویەوەو شوێنی دەكەون.
بەڵام لە بەرامبەردا بڕوادارانی ڕاست و خوا بە تەنها پەرست پێی ناخەڵەتێن، بەڵكو ئیمانیان زیاتر پتەو دەبێت بە پەروەردگاریان[1].

---

(١) قال القاضي عياض: ((ابتلى الله به عباده، وأقدره على أشياء من مقدورات الله تعالى...يدَّعي الإلهية، وهو في نفس دعواه مُكذِّبٌ لها بصورة حاله، ووجود دلائل الحدوث فيه، ونقص صورته، وعجزه عن إزالة العور الذي في عينيه، وعن إزالة الشاهد بكفره المكتوب بين عينيه.

ولهذه الدلائل وغيرها لايغتر به إلّا رعاع من الناس، لسدِّ الحاجة والفاقة؛ رغبة في سد الرمق، أو تقيَّة ، أو خوفا من أذاه، لأنه فتنة عظيمة...وأما أهل التوفيق، فلا يغترون به، ولا يُخدعون لِما معه، لما ذكرناه من الدلائل المكذِّبة له، مع ما سبق لهم من العلم بحاله، ولهذا يقول له الذي يقتله ثم يُحييه: **ما ازددت فيك إلاّ بصيرة**)) شرح النووي لمسلم.

وقال ابن كثير: ((إن الدجال يمتحن الله به عباده بما يخلقه معه من الخوارق المشاهدة في زمانه...وهذا كله ليس بمخرفة، بل له حقيقة امتحن الله بها عباده في آخر الزمان؛ فيضل به كثيرا، ويهدي به كثيرا؛ يكفر المرتابون، ويزداد الذين آمنوا إيمانا)) (النهاية: الفتن والملاحم ١ | ١٢١).

فیتنەو تاقیکردنەوەی دەججال گەورەترین و ترسناك ترین تاقیکردنەوەیە

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی[(١)]:

ئەی خەڵکینە!، بەڕاستی هەر لەو کاتەوە کە خوای گەورە وەچەی ئادەمی دروست کردووە، لەسەر ڕووی زەوی هیچ فیتنەو تاقی کردنەوەیەکی گەورەترو سەخت تر لە فیتنەی دەججال نەبووەو ناشبێت، تاوەکو هاتنی ڕۆژی دوایی.
وە هەر موسوڵمانێك، لە تاقیکردنەوەو فیتنەی نێوان موسوڵمانان ـ کە لە پێش هاتنی دەججالەوە ڕوو دەدات ـ دەرچێت، ئەوە لە فیتنەی دەججالیش دەردەچێت ـ إن شاء الله ـ .

خوای گەورە هیچ پێغەمبەرێکی نەناردووە، ئیللا ئوممەتەکەی وریا کردۆتەوە لە مەترسی دەججالە کوێری یەك چاو، وە منیش ئینزارتان دەکەمەوە، وە من کۆتایی پێغەمبەرانم و ئێوەش کۆتایی ئوممەتانن. کەواتە گومانی تێدا نی یە کە دەججال لە ناو ئێوەدا، وە لە سەردەمی ئێوەدا دەردەکەوێت.
وە باسی هاتنی دەججال ڕاستە، بەڵام ئایا کاتی هاتنی نزیکە؟. بەڵێ، چونکە هەر شتێك کە بەڕێوە بێت و لە هاتندا بێت، ئەوە هەر نزیکە.

ئاشوبو فیتنەی پێشەوا گومڕاکەرەکان (الأئمة المُضلين) ترسناك ترە لە سەر ئەوانەی بە دەججال ناگەن.

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

ئەگەر لە کاتێکدا دەرکەوێت کە من لە ناوتاندابم، ئەوە من لەبری هەموو موسوڵمانان بەرەنگاری دەبمەوەو، بەڵگەو نیشانە پوچەڵەکانی هەڵدەوەشێنمەوە. وە ئەگەر لە دوای منیش دەرکەوت ئەوە هەر موسوڵمانەو پارێزگاری لە خۆی دەکات، بەئەندازەی عیلم و یەقینی بە خواو پەیامەکەی، لە بەرامبەری دەوەستێت.

(واتە ئەگەر تەواو خواناس و خوا پەرست بێت و، بە دین شارەزاو کار کردوو بێت، ئەوە هەڵناخەڵەتێت بە شوبهەکانی دەججال، ئەگەرنا ئەوە سەری لێ دەشێوێت و دەکەوێتە داویەوە). وە ﷺ فەرمووی: بەڵام دوای منیش پەروەردگار پارێزەرتان دەبێت بەهۆی زانا چاکەکانتانەوە[(١)].

[(١)] چیرۆکی مەسیحی دەججال و دابەزینی عیسا علیه السلام کە لەم نامیلکەیەدا خراوەتە بەردەست، بەو شێوەیەیە کە لە پێغەمبەری خواوە ﷺ بەسەنەدی ڕاست گێڕدراوەتەوە. وە شێخ (محمد ناصر الدين الألباني)– ~– ڕیوایەتەکانی کۆکردۆتەوەو ڕاستەکانی لێ هەڵبژاردوون. لە کتابێکیدا بەناوی **(قصة المسيح الدجال ونزول عيسى عليه الصلاة والسلام وقتله إياه)** على سياق رواية أبي أمامة τ مضافاً إليه ما صح عن غيره من الصحابة ﷺ. وە منیش پوختەکەیم کردووە بە کوردی، وە کردومەتە بەش بەش بەگوێرەی باسەکان و سەرە بابەتی گونجاوم بۆ داناون، وە چەند زیادە زانیاریەکی تری ڕاستیشم خستۆتە سەر بۆ زیاتر سوود وەرگرتن. وە هەرکەسێ بیەوێت دەقی فەرمودەکان بەزمانی عەرەبی بزانێت، ئەوە با بگەڕێتەوە بۆ کتابەکەی شێخ ئەلبانی~ .

[(١)] کەواتە زانایانی باش کە لە ناو کۆمەڵدا بن ئەوە پارێزەرن لە گومڕابوونی خەڵکەکەو، ڕەحمەت و هۆی بەختەوەریشن بۆ گەلەکانیان کە شوێنیان بکەون.

لە كوێ دەردەكەوێ؟ وە كێ شوێنی دەكەوێ؟

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

دەججال لە ڕۆژ هەڵاتەوە دەردەچێت، لە شوێنێك كە پێی دەوترێت (خوراسان)، وە حەفتا هەزار لە جولەكەكانی(ئەصبەهان)ی شوێن دەكەوێت، كە ڕوویان (دەم و چاویان) پانەو، كوڵمەیان زەق و دەرچووە، وەك مەتەرێز (قەڵغانی پارێزەر لە هێرشی بەرامبەر) (المجان المطرقة أي الترس).

وە لە ڕێگایەكەوە دەڕوات لە نێوان عێراق و شام، وە لە ڕاست و چەپی خۆی فەسادی وخراپەكاری بڵاو دەكاتەوە.

سیفەتەكانی مەسیحی دەججال

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

ئەی بەندەكانی خوا، ئێوە خۆڕاگر بن خۆڕاگر لەسەر ئیمان و ئیسلامەكەتان، هەر چەندە ئازاریشتان بدات و شوبهەشتان بۆ بهێنێ، بۆ سەر لێ شێواندنتان.

وە من بۆتان وەسف دەكەم، وەسف كردن و باس كردنێك وەها كە هیچ پێغەمبەرێكی پێش من، بەو شێوەیە بەتەواوی باسی نەكردووە.

وەئەم دەججالەش گەنجێكی ئەسمەری كوڵمە سوور (سوركەی)[1] قژ زۆری ئاڵۆزو لول و گرژو بڵاوە، وە كورتە باڵای زەخمە، وە لەكاتی ڕۆیشتندا قاچەكانی (لینگەكانی) لێك دوور دادەنێت، وەك منداڵی خەتەنە كراو. ئەمەش یەكێكە لە عەیبەكانی[2]

وە لە نێوان دوو چاوەكانی نوسراوە (كافر)، وە هەموو بڕوادارێكی خوێندەوارو نەخوێندەوار، یان [هەموو ئەوانەی ڕقیان لە ڕەفتاری دەججالە] ئەم نوسراوە دەخوێنێتەوە.

وە دەججال بە پارچە گۆشتێكی ئەستوری سەوزی درەوشاوە ناوچەی چەپی داپۆشراوە. وەچاوی ڕاستیشی لە جێگای خۆی ڕەش بۆتەوەو ڕوناكی تێدا نەماوە، وەكو دەنكە ترێی پوكاوەی ئاو تێدا نەماو وایە، كە نە ڕۆچووەو قوڵە، وەنە دەرچووەو زەقە. وە ئەمەش نیشانەیەكی تری درۆكەیەتی، چونكە پەروەردگارتان هیچ چاوی كوێر نییە.

وە نیشانەیەكی تری ئەوەیە، كە لەسەر زەویدا دەڕوات، بەڵام زەوی و ئاسمان موڵكی پەروەردگاری بونەوەرن.

وە ئەوەندە زۆر باسی دەججالم بۆ كردن، هەتا ترسام لەوەی لە بەر زۆری باسەكان تەواو لەبەری نەكەن و لێیان تێ نەگەن!.

---

[1] بڕوانە: (فتح الباري: ٦٠٩/١٤) شرح حديث (رقم ٧١٢٨).

[2] وەكو قۆڕ دەردەكەوێت .

بانگەشەو (إدعاء)ی چی دەکات؟.

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

دەجال سەرەتای بانگەوازیەکەی بەوە دەست پێ دەکات دەڵێت: من پیێغەمبەرم. لە حاڵەتێکدا کە هیچ پێغەمبەرێك نی یە دوای من!.

[ئەمەش بەڵگەیە لەسەر بەدرۆ هاتنەوەی].

لە دواییدا زیاتر زێدەڕەوی دەکات و دەڵێت: من پەروەردگارتانم. لە حاڵەتێکدا کە پەروەردگارتان نابینن تا نەمرن. (واتە لە دونیادا پەروەردگار نابینرێت، کەوابوو ئەوە بەڵگەیەکی ئاشکرایە لەسەر درۆیەتی دەجال، چونکە دەی بینین و دەشڵێ من پەروەردگارتانم!).

ئەو توانایانەی کە پێی دراون، دەبنە هۆی خەڵەتاندن و گومڕاکردنی خەڵکی سادەو ساویلکە

لە حەدیسی ڕاستدا هاتووە کە:

١. یەکێك لە فیتنەکانی ئەوەیە، کە ڕوباری ئاوو کێوی نان (جبل الخبز)ی لەگەڵدایە، لە کاتێکدا کە خەڵکی پێویستیان بە نان و ئاوە[1].

٢. وە یەکێکی تر لە فیتنەکانی ئەوەیە، بە کابرایەکی عەرەبی دەشتەکی (الأعرابي) دەڵێت: ئەگەر بێت و من باوك و دایکە مردووەکانت بۆ زیندوو بکەمەوە، ئەو کاتە شاهیدی دەدەیت کە من پەروەردگارتم؟. عەرەبە نەزانەکەش دەڵێت: بەڵێ ئەو کاتە دوو شەیتان خۆیان دەهێننە سەر شێوەی دایك و باوکی لە پێش چاوی، وە دەڵێت ئەی ڕۆڵە شوێنی کەوە، بە ڕاستی ئەمە پەروەردگاری تۆیە!.

٣. وەیەکێکی تر لە فیتنەکانی ئەوەیە کە بەلای ئاوەدانیەکدا دەڕوات، وە بانگیان دەکات بۆ ئیمان پێهێنانی، ئەوانیش بە درۆی دادەنێن، کەچی کە بە جێیان دەهێڵێت، هیچ مەڕو ماڵات و ئاژەڵیان نامێنێت وهەمووی دەمرێت.

٤. وە لە فیتنەکانی تری ئەوەیە کە بەلای ئاوەدانیەکدا دەڕوات و بانگیان دەکات ئەوانیش ئیمانی پێ دەهێنن و وەڵامی دەدەنەوە. ئەویش فەرمان دەکات بە ئاسمان باران ببارێنێت؛ وە یەکسەر دەبارێت، وە فەرمان بەزەوی دەکات ڕووەك بڕوێنێت؛ وە یەکسەر دەڕوێت، تاوەکو ئاژەڵەکانیان ئەو ڕۆژە لە لەوەڕگا دەگەڕێننەوە بە تێرترین و قەڵەوترین شێوە، کە کەلەکەیان تێك شکاون و گوانیان پڕ بوون لە شیر لە هەموو ڕۆژێك زیاتر!.

٥. وە بەلای شوێنێکی وێرانی کاول بوودا دەڕوات و پێی دەڵێت: کەنزو زێڕو زیوو ماددە بەهاکانی ناوەوەت فڕێدە دەرەوە، زەویش کەنزەکەی دەخاتە دەرەوەو، دەکەونە شوێن دەجال، وەکو کۆمەڵە هەنگ تۆپەڵ و یەك لە دوای یەك شوێن ئەمیرەکەیان دەکەون.

٦. وە لە فیتنە سەر لێ شێوێنەرەکانی دەجال ئەوەیە، کە دوو ڕووباری لەگەڵدایە بە وێنەی بەهەشت و دۆزەخ. یەکێکیان کە بەچاو دیارە ئاوێکی سپیەو دەڕوات، پێی دەڵێت (بەهەشت)، وە ئەوی تریشیان کە بە چاو دیارە ئاگرێکی هەڵگیرساوو بڵێسەدارە[1].

---

[1] (بڕوانە فتح الباری).

ڕێگای خۆ پاریزی لە فیتنەی دەجال چی یە؟

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

جا هەرکەسێك لە ئێوەی موسوڵمان گەیشتە ئەو کاتەو، ئاوی ویست، ئەوە با لەو ڕووبارە بخواتەوە کە بە ئاگر دەبینێت، وە بە چاوەکانی بنوقێنێت و سەری خۆی دابنوێنێتەوە بۆ ناو ڕووبارە ئاگرەکە، ئەو کاتە یەکسەر ئاوێکی ساردی سازگاری باشی دەست دەکەوێت نەك ئاگر، چونکە ئاگرەکەی ئاوە.

جا هەر کەسێك توشی ئاگرەکەی بوو، ئەوە با داوای فریاکەوتن لە خوا بکات و سەرەتای سورەتی (الكهف)ی بەسەردا بخوێنێت، چونکە بەڕاستی ئەو ئایەتانەی سەرەتای سورەتی (الكهف) پەناتانن لە فیتنەی دەجال. وە ئەو ڕووبارەی کە بە ئاو دەبینن، لە ڕاستی دا ئاگرێکی سوتێنەرە، جا هەر کەسێك بچێتە ناویەوە، ئەجرو پاداشت و خێری لە دەست دەچێت گوناهی بۆ دەنوسرێت، بەڵام ئەوەی بچێتە ناو ئاگرەکەوە، ئەوە ئەجری بۆ دەنوسرێت و گوناهی لێ دەوەرێت.

کاتی دەرکەوتنی دەجال

حاڵی موسوڵمانان لەو سەردەمەی دەجال تێیدا دەردەکەوێت چۆن دەبێت؟

جەنگێکی گەورەو، سەرکەوتنی موسوڵمانان بە سەر ڕۆمەکانداو، ڕزگار کردنەوەی (قُسطنطينية).

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

دەجال لە کاتێکدا دەردەکەوێت کە خەڵکی جیاجیاو ناکۆکن لەناو یەکتریداو ڕقیان لە یەکترییە، وە دین سوك بووە لە ناویانداو پەیوەندی نێوانیان تێك چووەو خراپ بووە.

لەو کاتەدا دەجال دەردەکەوێت و دەچێتە هەموو لایەك (فـيرِد كلَّ مَنهل) وە زەوی بۆ دەپێچرێتەوەو خڕدەبێتەوە، هەروەك چۆن کەوڵی بەران (فروة الكبش) خڕ دەبێتەوە (مەبەست بە خڕبوونەوەو پێچرانەوەی زەوی بۆی، ئاسان گەیشتنیەتی بە هەموو لایەکی زەویداو، پیادا گەڕان وگەشت کردنیەتی تیایدا).

وەدەر ناکەوێت تا ئەو کاتە کە ڕۆمەکان لە (أعماق) یا لە (دابق) [1] کۆدەبنەوە لە دژی موسوڵمانان، وە ئەهلی ئیسلامیش کۆدەبنەوە بۆیان. وە سوپایەك لە مەدینەوە دەردەچێ بۆ سەر ڕۆمەکان، کە ئەو سوپایە لە باشترین و هەڵبـژێردراوترینی ئەهلی سەرزەوییە لەو کاتەدا.

جا کە بەرامبەر ڕۆمەکان وەستان، ڕۆمەکان دەڵێن: ئەی سوپا ئێوە ڕێگامان بۆ چۆڵ بکەن و وازمان لێ بهێنن تا بچینە سەر ئەو موسوڵمانانەی کە لە ئێمەیان بە دیل گرتووە (سَبَوا مِنا) بۆ ئەوەی بجەنگین دژیان.

---

[1] ئەوانە بەڵگەن لەسەر ئەوەی کە وەلاّمدانەوەی هاوارکەرانی غەیری خوا لە شەیتانەوەیەو، تاقی کردنەوەی خوایی یەو، نیشانەی گومڕاییە نەك ڕێنمایی.

وە بۆ زیاتر دڵنیابوون لەم ڕاستیە بڕوانە کتێبی (خوا پەرستی نەك شەخس پەرستی) نوسەر .

[1] دوو شوێنن لە شام ، نزیك شاری حلب .

وە موسوڵمانەکانیش دەڵێن: نەخێر (واللە) ڕێگاتان بۆ چۆڵ ناکەین بۆ سەر برا موسوڵمانەکانمان. ئەو کاتە دەجەنگێن بە رامبەریان، وە لەو جەنگەدا هەڵگەڕانەوەیەکی توند ڕوو دەدات{ وتكون عند ذاكُم القتالِ ردةٌ شديدة} . وە موسوڵمانەکان، کۆمەڵە فیداکارێك دادەنێن کە نەگەڕێنەوە بە سەرکەوتویی نەبێت، ئەگەر هەمووشیان بکوژرێن.

وە جەنگێکی خەست ڕوودەدات تاوەکو تاریکایی شەو لێکیان جیادەکاتەوە وشەڕ دەوەستێ بە بێ سەرکەوتنی هیچ لایەك. وەدوایی ئەو کۆمەڵە فیداکارانە هەموویان لە ناو دەچن، بەڵام موسوڵمانان کۆمەڵە فیداکارێکی تر هەڵدەبژێرێت کە تا مردن نە گەڕێنەوە بە سەرکەوتویی نەبێتن، ئەوانیش دەجەنگن تاوەکو دیسان شەو کۆتایی بە جەنگ دەهێنێتو هەردوولا دەگەڕێنەوە بنکەکانیان بە بێ سەرکەوتنی هیچ لایەکیان. وە دوای جەنگانێکی تر ئەم کۆمەڵە فیداکارەش لە ناو دەچن. بەڵام بەهەمان شێوە موسوڵمانان کۆمەڵـــــە

فیداکارێکی تر دادەنێت کە نەگەڕێنەوە تا مردن بە سەر کەوتویی نەبێت. ئەوانیش دەجەنگن تا شەو، ئەوکاتە ناچار هەر دوولا دەگەڕێنەوە بێ سەر کەوتن، وە ئەو کۆمەڵە فیداکارەی سێهەمیش لە ناو دەچن.

وە کە ڕۆژی چوارەمی جەنگ هات باقی موسوڵمانان بۆ ڕۆمەکان ڕاست دەبنەوەو بە گژیاندا دەچنەوەو بەربەرەکانیان دەکەن، وە سێیەکی سوپای موسڵمانان پاشە کشە دەکات و ڕادەکات، وەخوای گەورەش

هەرگیز تۆبە لەوان قبوڵ ناکات. وە خوای گەورە مردن و بنەبڕکران لەسەر ڕۆمەکان دادەنێت کوشتارێکی وایان لێ دەکرێ کە وێنەی نە بینراوە، یا نابینرێت، بە شێوەیەکی وا کە باڵندە بەسەر لاشەکانیاندا بڕوات ناتوانێت لێیان تێپەڕکات و دەمرێت.

ئەوکاتە نەوەی باوکێك کەکاتی خۆی سەد کەس بوون ئێستا سەر ژمێری خۆیان دەکەنەوە سەیر دەکەن تەنها یەك پیاویان ماوە! جا لەبەر ئەوە بەچ غەنیمەتێك دڵ خۆش دەبێت و چ میراتێك دابەش بکرێت؟!.

دوای ئەو سەرکەوتنە، موسڵمانان دەگەنە (قُسْطَنطنية) (إستنبول) کە شارێکە لایەکی لە ووشکانییەو لایەکی تری لەناو دەریایە، وە ئەوشارە ڕۆمیەکان لە ئاخیری زەماندا داگیری دەکەن بە حەفتا هەزار کەس، بەڵام کاتێك موسڵمانە سەرکەوتوەکان دێنە سەر شارەکە ناجەنگن دژیان بە چەك و هیچ تیرێکیشیان بۆ ناهاون، بەڵکو تەنها دەڵێن:، **لا إله إلا الله، والله أكبر،** ئەو کاتە یەکسەر یەکێك لە لایەکانی کە لەناو دەریادایە دەکەوێتە ژێر دەسەڵاتی موسڵمانەکان، لەپاشان جارێکی تر دەڵێنەوە: **لا إله إلا الله والله أكبر،** ئەو کات لاکەی تریشی ژێر باری موسڵمانان دەبێت. وە بۆ جاری سێیەم دەڵێن: **لا إله إلا الله والله أكبر** ئەو کاتە ڕێگاو دەرگایان بۆ دەکرێتەوە، دەچنە ناو شارەوەو سەردەکەون و غەنیمەتیان دەست دەکەوێت.

وە لەکاتێکدا کە ئەوان غەنیمەت دابەش دەکەن لە ناو خۆیاندا و چەکەکانیشیان بەدرەختی زەیتونەوە هەڵواسیوە، شەیتان هاوار دەکات و دەڵێت: مەسیحی دەجال لە دواوە چۆتە سەر کەس و کارو ئەهلەکانتان!.

ئەوانیش ئەو غەنیمەتەی لە دەستیاندا بوو فڕێ ی دەدەن و دەردەچن.[وە ئەو هەواڵەی شەیتان درۆیە]. وە موسڵمانان لە پێش خۆیانەوە (دە) سوار دەنێرن.

پێغەمبەری خوا ﷺ دەفەرمووێت: (من دەزانم ناوی خۆشیان و باوکەکانیشیان چ‌یە، وەڕەنگی ووڵاخەکانیشیان دەزانم، وە ئەو (دە) سوارە باشترین و چاکترین سواری سەر زەوین لەو کاتەدا. جا کە گەیشتنە شام ئەوکاتە دەجال دەردەکەوێت).

ماوەی مانەوەی دەجال

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

دەجـال چـل ڕۆژ دەمێنێتـەوە، بـەڵام ڕۆژێکیـانی وەك سـاڵێکە، وە ڕۆژێکیـشیانی وەك مانگێکـە. وە ڕۆژێکیـشیانی وەك هەفتەیەکە، وە باقی ڕۆژەکانی تریشی وەك ڕۆژە عادەتیەکانی ئێوەیە.

فەرموویان: ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ، ئەو ڕۆژەی کە وەکو ساڵێك وایە، ئایا نوێژی تەنها یەك ڕۆژ تیایدا بەسە؟!.

فەرمووی: نەخێر، ئەندازەی ڕۆژی ئاسایی دابنێت لە ناو ئەو ڕۆژە درێژەی کە وەکو ساڵێکە.

{واتە: چۆن لە هەر بیست و چوار سەعاتێکدا پێنج نوێژ دەکرێت بەهەمان شێوەش لە هەموو بیست و چوار سەعاتێکی ئەو ڕۆژەدا}.

فەرموویان: **خێرایەکەی لە زەویدا چۆنە؟**.

فەرمووی: وەکو بارانێك کە بایەکی لە پشتەوە بێت و پاڵی پێوە بنێ.

ووشکانیو برسێتیەکی زۆر پێش هاتنی دەجال

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

وە پێش هاتنی دەجال سێ ساڵی زۆر ووشکانی و گرانی دەبێت، خەڵکی زۆر توشی برسیەتی دەبن تیایاندا.

خوای گەورە لە ساڵێ یەکەمدا فـەرمان دەکـات بـە ئاسمـان کـە سـێیەکی بـاران بهێڵێتـەوە و نـەی بارێنێـت. وەفـەرمانیش بەزەوی دەکات کە سێیەکی ڕووەکی نەڕوێنێت.

وە ساڵی دووەم فەرمان دەکات بەگرتنەوەی دوو سێیەکی(٣\٢)ی

باران و ڕووەك.

وە ساڵی سێهەم فەرمان دەکات بەگرتنەوەی هەموو باران و ڕووەك، جا ئەو ساڵە قـەترە ئاوێـك نـا بارێـت و چـڵە ڕووەکێـك ناڕوێت و سەوز نابێت، وە گشت مەڕو ماڵات دەمرن تەنها ئەوە نەبێت کە خوا ویستی مانەوەی هەیە.

وترا: ئەی چ شتێك خۆراکی خەڵکی دەبێت لەو زەمانەدا؟.

فەرمووی: {لا إله إلا الله، ألله أكبر، سبحان الله، والحمد لله}.

(واتە ئەم زیکرانە شوێنی خواردنیان بۆ دەگرنەوە).

ئەو شوێنانەی کە دەجال نایانگاتێ

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

هیچ شوێنێك نامێنێت لە سەر زەوی ئیللا بە سەریدا دەڕوات و تیایدا دەردەکەوێت، تەنها چوار شوێن نەبێت:

(مزگەوتی مەککە، مزگەوتی مەدینە، کێوی طور، مزگەوتی أقصی).

وەکە بیـەوێت لـە هـەر ڕێبـازو کـەلێنێکی مەککـەو مەدینـەوە بـچێتە ژوورەوە، ئـەوا مەلائیکـە بـە شمـشێری دەرکێـشراوی ئامادەوە بەر پەرچی دەدەنەوە.

وە هیچ شارێك نامێنێت ئیللا ترسی مەسیحی دەجال دەیگاتێ، تەنها مەدینە نەبێت، کە ئەو کاتە حەوت دەرگای دەبێت و لەسەر هەر دەروازەیەکی دوو فریشتە پاسەوانی دەکەن و مەترسی مەسیحی دەجال ڕەت دەکەنەوە، تاوەکو دەگاتە لای زەویە ڕووکەش خوێیاوکەکەی (جُرف)، کە شوێنێکە لە پشت کێوی ئوحد، لەوێ دادەبەزێت و تارمەیەك (کەپرێك) بۆ خۆی دروست دەکات.

وە شاری مەدینە سێ لەرزەی تێ دەکەوێت کە خەڵکی دێتە هەژان و لەرزان، ئەو کاتە هیچ مونافیقێکی پیاوو ژن نامێنێت ئیللا لە شار دەچێتە دەرەوە بۆ لای دەجال، وە شاری مەدینە مرۆڤە پیسەکانی فرێ دەداتە دەرەوە بەرەو دەجال هەروەکو چۆن کوورەی ئاسن چڵکو ژەنگو پیسی ئاسن فرێ دەداتو پاکی دەکاتەوە، ئەو ڕۆژەش ئاوا مەدینە پاك دەبێتەوە و بەو ڕۆژە دەووترێت ڕۆژی پاك بوونەوەو پاڵاوتن، وە زۆربەی ئەوانەی دەچنە دەرەوە بۆ لای دەجال لە ئافرەتانن.

پیاوێکی گەنج لە بڕوادارانن کە لە باشترینی یانە لەو ڕۆژەدا دەڕوات بەرەو دەجال وە پاسەوانە چەکدارەکانی دەجال بەرەو ڕووی دەبنەوەو پێی دەڵێن: بەرەو کوێت مەبەستە؟.

دەڵێت: بەرەو ئەوەی کە دەرکەوتووە (واتە بەرەو دەجال).

پێی دەڵێن: ئەوە تۆ ئیمان ناهێنی بە پەروەردگارمان؟.

دەڵێت: پەروەردگاری ئێمە ونو نادیارو نەناسراو نییە (ما بِرَبِّنا خَفاءٌ).

دەڵێن: بیکوژن.

ئەو جار هەندێکیان بە هەندێکیان دەڵێن: ئەی پەروەردگارتان قەدەغەی نەکرد لێتان کەکەس بکوژن بێ ئەو؟. واتە پێش ئاگاداری ئەو؟. ئەو کاتە دەیبەن بۆ لای دەجال، وە کە دەجالی بینی دەڵێت: ئەی خەڵکینە، شاهیدی دەدەم کە ئەمەیە ئەو دەجالەی کە پێغەمبەر ﷺ بۆی باس کردووین.

ئەو کاتە دەجال ئەمر دەکات درێژی بکەن بۆ لێدان، وەپشت و سکی لێك دەکێشنەوە بە لێدان (واتە زۆری لێ دەدەن تا پشتی نەرم دەبێتو وەك پێستەیەك بە لێدان لێك دەکشێت و تەخت دەبێت لەگەڵ زەوێدا). ئەو کاتە پێی دەڵێت: ئێستا ئیمانم پێ ناهێنێت؟..

دەڵێت: تۆ مەسیحی دەجالیت.

دەجال بە شوێن کەوتوەکانی خۆی دەڵێت: ئەگەر بیکوژمو دوایی زیندوی بکەمەوە گومانتان دەمێنێ بەخوایەتی من؟.

دەڵێن: نەخێر.

ئەو جار فەرمان دەکاتو بەمشار لە ناوەڕاستی سەریەوە تا دوو لاقەکانی لێك جیا دەکرێتەوەو، دەیکاتە دوو پارچەو لێکیان دوور دەخاتەوە، وە خۆی بە نێوان هەردوو پارچەکەدا دەڕوات، لە دواییشدا بە دوو بەشەکە دەڵێت: هەستەوە.

ئەویش دێتەوە یەك و دروست دەبێتەوەو ڕاست دەبێتەوە وەکو جاران. لە پاشان بانگی دەکات، ئەویش بۆ لای دێت بە ڕوویەکی گەشاوەو درەوشاوە پێدەکەنێ، ئەو جار پێی دەڵێت: ئێستا ئیمانم پێ دەهێنیت؟.

ئەویش دەڵێت: سوێند بەخوا زیاتر دڵنیایم بۆ زیاد بوو لە سەر بیروباوەڕی پێشووم سەبارەت بە تۆ، ئەوجار گەنجەکە دەڵێت: ئەی خەڵکینە لە دوای من دەجال ناتوانێ وا لە کەس بکات.

دەججالیش دەیگرێت بۆ ئەوەی سەری ببڕێت، بەڵام بە مس لە گەردنی تا ئێسقانی چۆڵەمەی سینکی دەبەسترێت، لەبەر ئەوە توانای سەربڕینی نابێت، وە دوو دەستو دوو قاچەکانی دەگرێتو فڕێی دەدات، وە خەڵکی وا حیساب دەکەن کە فڕێی داوەتە ناو ئاگر، بەڵام لە ڕاستی دا فڕێ دراوەتە ناو بەهەشتەوە، وە ئەوە شەهیدیەکەی لە هەموو خەڵکی گەورە ترە لای پەروەردگار.

دوای ئەوە مەلائیکەت ڕووی پێ وەر دەگێڕن بەرەو شام لە پاشان دێت بۆ کێوی (إیلیا)، وە لەوێ دەورەی کۆمەڵێك لە موسوڵمانان دەدات، موسڵمانەکان تووشی نارەحەتیەکی زۆر توند دەبن. وە خەڵکی لە دەججال ڕادەکەن بۆ ناو کێوەکان.

وە پێشەوای موسڵمانەکان[1] پێیان دەڵێت: چ چاوەڕێی ئەو زێدەڕەوە دەکەن؟! مەگەر بجەنگن دژی تا دەگەن بەخوا (واتە شەهید دەبن)، یان سەرتان دەخاتو ڕزگارتان دەکات لێی.

وە پێشەوای موسڵمانەکان پێش دەکەوێت بۆ پێش نوێژی.

ڕێنمایی یەکانی پێغەمبەرمان (ﷺ) بۆ خۆ پارێزی لە فیتنەی دەججال

١- ناسینی پەروەردگارمان ناسینێکی ڕاستو دروست لە ڕوانگەی ئەو ناوو صیفەتانەی کە لە قورئانو سوننەتدا هاتووەو ئیمان هێنان پیێی بەم شێوەیە.

وە ناسینی صیفەتەکانی دەججال وەك لە حەدیسدا هاتوون.

جا لە بەراورد کردنی صیفەتەکانی دەججال، لەگەڵ صیفەتەکانی پەروەردگار، بۆمان دەردەکەوێت کە دەججال دروست کراوێکی عەیب داری ناتەواوە. بەڵام خوای گەورە دروست کارەو جوانو بەهێزو تەواوە.

بۆ نمونە:

- دەججال هەردوو چاوەکانی عەیب دارنو یەکێکیانی بەتەواوی کوێرە.

بەڵام پەروەردگارمان ئەو عەیبانەی نییە، وەك پێغەمبەر (ﷺ) فەرموی: (إنَّ الدجال أعور وإنَّ ربكم ليس بأعور).

- پەروەردگار جوانەو تەواوە، وەك لە حەدیسدا هاتوە (إنَّ اللهَ جَمِيلٌ يُحبُ الجَمَال).

بەڵام دەججال ناشیرینو نارێكو ناتەواوە لە دەمو چاویدا، وە لە ڕۆیشتنیدا، وە لە سەرو قژیدا، وە لە هەموو ڕەفتارو ئاکاریدا.

- پەروەردگار دروستکاری هەموو بونەوەرە، بەڵام دەججال توانای چاك کردنەوەی تەنانەت چاوە کوێرەکەی خۆیشی نییە.
- پەروەردگار دروستکارو مرێنەری هەموو بونەوەرە، بەڵام دەججال ناتوانێت لە یەك کەس زیاتر بکوژێتو زیندوی بکاتەوە، وە بۆ جاری دووەم توانای کوشتنی ئەویشی نامێنێتەوە!.

[1] پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی: پێشەوای موسڵمانان پیاوێکی چاکەو لە ئەهلی خۆمە (أهل البيت)، لە نەوەی (فاطمة) یە، خوای گەورە لە شەوێکدا ئامادەی دەکات بۆ پێشەوایەتی کردنی موسڵمانان. ناوی خۆی وەکو ناوی من وایە، ناوی باوکیشی وەکو ناوی باوکم وایە. نێوچاوان فراوانە... زەوی پڕ دەکات لە عەدالەتو دادپەروەری هەروەك چۆن پڕ بوو لە زوڵم و ستەم. وە حەوت ساڵ حوکم دەکات. [ئەو پێشەوایە عادلە ئیمامی مەهدیيە کە ناوی (محمدی کوڕی عبدالله)یەو لە نەوەی حەسەنی کوڕی ئیمام عەلیيە ڕەزای خوایان لێ بێت].

- کەس لە دونیا تواناى بینینى پەروەردگارى نییە، بەڵام دەججالە یەك چاو خەڵكى موسڵمانو كافر لە دونیا دەیبینن .

٢- پەنا گرتن بەخوا لە فیتنەی دەججال، بە تایبەت لە نوێژدا، وە لە کاتی هاتنیشی.

وەك پێغەمبەر (ﷺ) فەرمانی پێکردوینو لەسەری واجب کردوین کە لە هەموو نوێژێکدا دوای تەحیاتو شایەتمان، پێش سەلام دانەوەی نوێژ بڵێین:

(اللهُمَّ إِنِي أعوذ بك من عذابِ جهنم، ومِنْ عَذَابِ القبر، ومِنْ فتنةِ المحيا والممات، ومن فتنة المسيح الدجال) صحيح مسلم .

واتە: ئەی خوای ئێمە من پەنا بەتۆ دەگرم لە سزای دۆزەخ، وە لە سزای بەرزەخ (گۆڕ)، وە لە فیتنەو ئاشوبی ژیانو مردن، وە لە فیتنەی دەججال. ئیمامی (طاوس) کە لە گەورە تابیعیەکان بوو، وە پەنجا لە هاوەڵانی پێغەمبەریﷺ بینیبوو: فەرمانی بە کوڕەکەی دەکرد بە دووبارە کردنەوەی نوێژەکەی ئەگەر ئەو دوعایەی تێدا نەخوێندایە [1] !.

٣- لەبەر کردنی دە ئایەتی سەرەتای سوڕەتی (الكهف). وەخوێندنەوەیان کاتی بینینی دەججال.

وەك لە حەدیسدا هاتوە کە پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

*(من حفظ عشر آيات من أول سورة الكهف، عصم من الدجال) أي من فتنته[1] .

واتە: هەر کەسێك دە ئایەتی سەرەتایی سورەتی کەهف لەبەر بکات ئەوە لە فیتنەی دەججال پارێزراو دەبێت.

*(من أدركه منكم فليقرأ عليه فواتح سورة الكهف)[2] .

واتە: هەرکەسێ گەیشت بە دەججال با سەرەتای سوڕەتی کەهفی بە سەردا بخوێنێتەوە.

وە خوێندنەوەی سوڕەتی کەهف بە گشتی زۆر خێرو بەسودە بە تایبەت لە ڕۆژانی جومعە [3] .

٤- ڕاکردن لە دەججالو دورکەوتنەوە لێی، چونکە شوبهەو گومانی زۆر دەخاتە دڵی زۆر لە موسوڵمانان و توشی گومڕاییان دەکات پەنا بەخوا. وە پێغەمبەرمان (ﷺ) فەرموویەتی: (من سمع بالدجال" فَلْيَنْأَ عنه" فَوَالله إن الرجل ليأتيه، وهو يحسب أنه مؤمن، فيتبعه مما يبعث به من الشبهات أو لما
يبعث به من الشبهات)[1].

واتە: (هەر کەسێ بیستی دەججال دەرکەوتوەو نزیك بۆتەوە، با لێی دوورکەوێتەوە، چونکە سوێند بەخوا پیاوی وا هەیە کە دێت بۆ لای دەججال و لێی نزیك دەبێتەوە. وا لە خۆی ڕادەبینێت کە بڕوادارەو بە شوبهەکانی دەججال ناخەڵەتێت، بەڵام کە پێی گەیشت شوێنی دەکەوێت و پێی دەخەڵەتێت، بە هۆی ئەو هەموو شوبهەو گومانانەی کە دروستی دەکات لە دڵیداو ئەو دیاردە سەیرو گەورە نائاساییانەی (خوارق العادە) کە لێیەوە دەر دەکەون[2].

٥- نیشتەجێ بوون لە مەککە یا مەدینە، چونکە دەججال ناتوانێت بچێتە ناو ئەم دوو شارە بەڕێزەوە. وەك لە حەدیسدا هاتووە.

---

[1] بڕوانە شرح مسلم للنووی.

[1] رواه مسلم.

[2] رواه مسلم.

[3] بڕوانە صحيح الجامع الصغير (٦٣٤٦).

[1] رواه أحمد وأبو داود، بڕوانە: صحيح الجامع الصغير وزيادته (٦١٧٧).

[2] کەواتە پێویستە مرۆڤی موسوڵمان دورکەوێتەوە لە هەر شتێك کە شوبهەی تێدابێت وگومانی بۆ دروست بکات لە دین و بیرو باوەڕەکەیدا. وە لەبەرئەوەیە زانایانمان فەرمویانە دروست نیە لای بیدعەکاران (أهل البدع) دابنیشیت و گوێیان لێ بگریت و نوسراویان بخوێنێتەوە. کەواتە وریابەو بە زانیاری و ئیمانی خۆت مەنازەو مەخەڵەتێ .

بەڵام ئەوەی جێگای سەرنجە ئەوەیە کە تەنها نیشتەجێ بوون لەم دوو شارە، نابێتە پارێزەری مرۆڤ لە دەججال، ئەگەر ئیماندارێکی خوا بە تەنها پەرستی ڕاست نەبێت، چونکە کەسانێکی زۆر لە ئەهلی ناو مەدینە لە کاتی نزیك بوونەوەی دەججال لە مەدینە، لە شار دەچنە دەرەوە بۆ لای دەججال و ئیمانی پێ دەهێنن، چونکە ئیمانداری ڕاست نەبوون و مونافیق و دوو ڕوو بوون! . کەواتە نیشتەجێ بوون لە دوو شارە پارێزراوەکە هۆیەکی سەرەکی نی یە بۆ خۆ پارێزی لە دەججال، بەڵکو هۆی سەرەکی ئیمان و کردەوەی چاك و زانیاری ڕاستەقینەیە.

دابەزینی پێغەمبەر عیسی (علیه السلام)

وە کات و شوێن و چۆنیەتیەکەی

وە حیکمەت لە دابەزینی ئەو بەتاییەت

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

جا لە کاتێکدا کە پێشەوای موسڵمانان لە پێشیانەوە پێش نوێژیان بۆ دەکات. لەو کاتەدا (عیسی)ی کوڕی مەریەم(U) لە ئاسمان دادەبەزێت بۆ لای منارە سپیەکەی ڕۆژهەڵات (دیمەشق) لە دوو پۆشاکی ڕەنگ کراودا بە وەرسی زەعفەران دوو لەپە دەستەکانی لەسەر باڵی دوو مەلائیکە داناوە کە سەر بەرز کات و نەوی بکات، دڵۆپە ئاوی سافی لە شێوەی دەنکە زیوی شێوە مرواری لێ دەتکێت [1].

---

[1] جولەکە غەزەب لێ گیراوەکان وا بانگەشەو ئیدیعا دەکەن کە عیسا پێغەمبەریان کوشتووەو لەخاچیان داوە، وە گاورە گومڕاکانیش باوەڕیان کردووە بە قسە درۆیەکەیان. بەڵام قورئان بەدرۆی هێناونەتەوەو فەرمووویەتی: ﴿وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا (١٥٧) بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا (١٥٨) وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا (١٥٩)﴾ [النساء: ١٥٧-١٥٩]. **واتە: بە هۆی ئەو قسەیەشیان کە دەیان وت: بەڕاستی ئێمە مەسیح پێغەمبەری کوڕی مەریەممان کوشتووە، کەچی لەڕاستیشدا نە کوشتوویانەو نە لە خاچیشیان داوە، بەڵکو لێیان تێك چووەو، لەبری ئەو یەکێکی تریان کوشت و لە خاچیان دا کە بەویان شوبهاندوو بەو لێی حاڵی بوون...نەخێر بەڵکو خوا بەرزی کردەوە بۆ ئاسمان بۆ لای خۆی، وە خوا هەمیشە باڵا دەست و دانایە. وە هیچ کەسێك نامێنێت لە جولەکەو گاورەکانی کاتی دابەزینی عیسی ئیللا باوەڕ دەهێنێت پێی پێش مردنی عیسی. [جولەکەکان بۆیان دەردەکەوێ کە درۆزن نەبووەو کوڕی زانیە نییەو پاکە خۆی و دایکیشی، وە گاورەکانیش بۆیان دەردەکەوێت کە عیسا کوڕی خوا نییەو خواش نییە، بەڵکو عەبدو بەندەی خوایەو، تێکڕاش باوەڕ دەهێنن کە نێردراوی خوایە، وە کەس لێی قەبووڵ ناکرێت لە سەر هیچ دینێك بمێنێتەوە جگە لە ئیسلام] وە ڕۆژی قیامەتیش شایەتە بە سەریانەوە.**

ئیمامی ابن کثیر . ڕەحمەتی خوای لێ بێت . دەفەرمووێت: ((مەبەست بەم ئایەتە ئەوەیە کە باسمان کرد لە داننان بە بوونی عیسی علیه السلام **وە مانی ژیانی لە ئاسمان، وە ئەو دادەبەزێت بۆ سەر زەوی بەر لە ڕۆژی قیامەت بۆ ئەوەی ئەوانەو ئەمانە بە درۆ بخاتەوە لە جوولوکەو گاور ئەوانەی ووشەکانیان ڕوون بۆتەوە کە بە یەك دادانو پێچەوانەو هەڵوەشاندنەوەو خاڵی بوونی تێدایە بۆ حەق‌و ڕاستی، جا ئەو جوولەکانە زۆر زێدە ڕەویان کردوە وە ئەو گاورانەش زێدە ڕەویان تیا کرد، جوولەکەکان خودا لەکە دار دەکەن و تەنقیصی دەکەن بەو بوهتانە گەورەیەی بۆ خۆی و دایکیان هەڵبەست وە گاورەکانیش زێدە ڕەویان کرد لەوەی کە هەندێ شتیان سەبارەت بەو ووت کە تێیدا نییە، جا لە بەرامبەر بەو لەکەدارکردنەی جوولەکە گاورەکان لە مەقامی پێغەمبەرایەتی بەرزیان کردەوە بۆ نەقامی پەروەردگاری(الربوبیة)، پاکی و بێ گەردی برزو باڵا لەوەی ئەوان و ئەوانی تریش دەی ڵێن، پاکی و بێ گەردی بۆ ئەو خوایەی کە تەنها شایەنی پەرستنە بە حەق لاإله إلاّ هو)).**

سیفەتەکانی پێغەمبەر عیسی (علیه السلام)

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

وە هەر کافرێك بای (فوو)ی، یاخود بۆنی هەناسە دانەوەی عیسای پێ بگات یەکسەر دەمرێت، وە بای هەناسەکەی لەو شوێنە دەوەستێت کە بینینی تێدا کۆتایی دێت، واتە چەندە چاوی بڕ بکات ئەوەندەش نەفەسەکەی دەڕوات، وە تا ئەو سنورەش کافران دەمرن لە دەوری.

وە لە نێوان من و ئەودا ـ واتە (عیسی)ـ هیچ پێغەمبەرێك نىیە، وە ئەو لەئاسمان دادەبەزێت، جا کە بینیتان بیناسن: پیاوێکی مام ناوەندیىە لە نێوان سوری و سپی دا.

لە دوو پۆشاکی ڕەنگ بەرەو زەرد دایە. دەڵێی ئاوی لێ دەتکێ ئەگەر ئاویشی بەر نەکەوتبێت.

وە پێشەواکەی موسڵمانان پاشەکشە دەکات بەرەو دواوە بۆ ئەوەی عیسی ـ علیه السلام ـ بێتە پێشەوەو پێشی دەڵێت: فەرموو وەرە نوێژمان بۆ بکە!.

عیسی دەستی لە ناو شانی ئیمامەکە دادەنێت و پێی دەفەرمووێت:نەخێر پێشەوا لە خۆتانە، ئێوە هەندێکیان لە سەر ئەوانی ترتان پێشەواو ئەمیرن. ڕێزی خوایە بۆ ئەم ئوممەتە.فەرموو خۆت پێشکەوە. وە ئیمامەکە پێش نوێژیان بۆ دەکات.

لە ناوچوونی دەججال و جولەکە شوێن کەوتەکانی و کۆتایی هاتنی ئاشوب و فیتنەکەی.

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

لە پاشان عیسی دەیەوێت دەججال بگرێت و بیکوژێت.

وە دەججال حەفتا هەزار جولەکەی لەگەڵەو هەموشیان بەچەك و شمشێرەوە.

وە عیسی لە شارێکی نزیك (بیت المقدس) بەناوی (لُدّ) دەگات بە دەججال، وە بە حەربەکەیەوە بەرەو دەججال دەچێت، وە هەر کە دەججال چاوی بە عیسا کەوت دەتوێتەوە تا دەمرێت، هەروەکو چۆن خوێ لەناو ئاودا دەتوێتەوە[1]، وە ئەگەر لێی بگەڕێت دەتوێتەوە تا دەمرێت و لەناو دەچێت، بەڵام خوای گەورە بەدەستی عیسا دەیکوژێت و بەحەڕبەکەی لە سینگی دەدات تا خوێن بە حەڕبەکەیەوە دەبینێت و دەیکوژێت، لای ڕێگە تەنکەکەی (أفیق) کە شۆڕ دەبێتەوە بەرەو ئەردەن.

وە خوای گەورە جولەکە تێك دەشکێنێت و موسڵمانان سەردەخات بەسەر یانداو دەیان کوژێت. وەهیچ شتێك نابێت جولەکە خۆی لەپاڵ بشارێتەوە نەدار نەبەرد نەدیوار نە ئاژەڵ. وە خوای گەورە هەموو شتێك کە جوولەکە بیەوێت خۆی لا حەشار بدات. دەیهێنێتە قسەو بەموسڵمانان دەڵێت: ئەی (عبدالله)ی موسڵمان، ئەوە جولەکەیەکە لە دوای من خۆی شاردۆتەوە، وەرە بیکوژە.

تەنها درەختی غەرقەد نەبیت کە درەختی خۆیانە، شاهیدیان لەسەر نادات.

---

[1] چونکە هەر کافرێك بۆنی هەناسە دانەوەی عیسای بگاتێ یەکسەر دەمرێت.

بەچی حوکم دەکات
ئەرك و بەرنامەی پێغەمبەر عیسی (علیه السلام) دوای کوشتنی دەججال
وە بڵاوبونەوەی ئاسایش و بەرەکەت لە سەردەمی ئەودا

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

لە پاش کوژرانی دەججال خەڵکی حەوت ساڵ بە تەبایی دەژین و ناکۆکی نابێت لە نێوان هیچ دوو کەسێکدا. وە (عیسی)ی کوڕی مەریەم لە ناو ئوممەتەکەی مندا:

١. حەکەمێکی دادپەروەرو، پێشەوایەکی ڕێنماکارو عادل دەبێت .

٢. (محمد) بە ڕاست دادەنێت و لە سەر شەریعەتەکەی ئەو دەبێت.

٣. وە دەجەنگێت دژی خەڵکی لەسەر ئیسلام .

٤. وە خاچ (صلیب) دەشکێنێت[١] .

٥. بەراز دەکوژێت[٢] ،

٦. سەرانە (جزیة) لادەبات[٣] .

٧. وە خوای گەورە لە زەمانی ئەودا هەموو دینەکان لە ناو دەبات، تەنها ئیسلام نەبێت. وە بە قورئانو سوننەت پێشەوایەتیان دەکات وە ڕقو کینەو حەسادەت نامێنێت.

وەکەس نییە پێویستی بە پارە بێت و، یارمەتی و زەکات و خێر وەربگرێت.

وە هەروەها نوێژو سوجدەیەك خێر ترە لەو کاتەدا لە بەخشینی هەموو ماڵی دونیا، چونکە لەوکاتەدا کەس خێرو پارەت لێ وەرناگرێت و کەس پێویستی پێی نیەو ماڵ زۆرە[٤] .

٨. وە بانگەوازی تەنها بۆ لای خوا دەبێت.

---

[١] شکاندنی خاچ (الصلیب) بە واقیعی لە لایەن (عیسی)وە ئیعتیقادە پوچەڵەکەی گاورەکان هەڵدەوەشێنتەوە، کە خاچ بەگەورە دادەنێن، وە زۆربەی خاچەکانیان وێنەی عیسای لەسەر کێشراوە" چونکە وا گومان دەبەن کە عیسی لەسەری لە خاچ دراوە.

[٢] کوشتنی بەرازو لە ناوبردنی، بەدرۆخستنەوەی گاورەکانە کە دەڵێن ئێمە شوێنکەوتەی عیساین لەگەڵ ئەوەشدا بە حەلاڵی دەزانن خواردنی بەرازو زۆر لایەن بەڕێزە بەلاَم عیسی (**علیه السلام**) بە حەرامی دادەنێتت ڕابگیرێت یا بوخرێت، وە بە حەلاڵی دادەنێت بکوژرێت.

[٣] واتە سەرانە ناهێڵێت و لە کەسی وەرناگرێت لە بەرامبەر مانەوەیان لەسەر دینەکەیان بەڵکو یا دەبێ موسوڵمان بن وەیا دەکوژرێن و لەناو دەبرێن. بەو شێوەیە خوای پەروەردگار هیچ دینێك ناهێڵێت جگە لە ئیسلام. وە دوای ئەوە کەس نامێنێت لە ئەهلی کیتاب لەسەر دینی خۆی مابێتەوە تا سەرانە بدات.

[٤] (ماڵ زۆر دەبێت: بە بەرەکەتی خوایی لە پاشان بەهۆی عەدالەتی عیساو نەمانی زوڵم و ستەم و خیانەت. وە بەهۆی دەرکەوتنی گەنجینەو سامانی ناو زەوی، وە هەروەها کەس نابێت پارە وەرگرێ، چونکە خەڵکی دەزانن کە دابەزینی عیسا نیشانەی نزیك بوونەوەی ڕۆژی دواییەو دونیا تێك چوونەو، دونیا بەرەو نەمانە. وە ئەو کاتە تەنها سوجدە بردنێك خێرتر دەبێت لە دونیاو ئەوەش کە لە دونیادایە).

حەج كردنی پێغەمبەر عیسی (علیه السلام)

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

سوێند بەوەی گیانی منی بە دەستە، عیسای كوڕی مریەم لە (ڕەوحائەوە)[1] دەنگی خۆی بەرز دەكاتەوە بۆ وەڵام دانەوەی بانگی خوا ((كە نیەتی حەج یا عومرە یا هەردووكیان بەیەكەوە)).

واتە دەڵێت: {(لبيك حَجّا أو عمرة) (لبيك اللهم لبيك، لبيك لا شريك لك لبيك)}[2].

پلەی ئەوانەی هاوەڵێتی ئەو دەكەن

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

لە پاشان قەومێك دێن بۆ لای عیسی(علیه السلام) كە پەروەردگار پاراستبونی لە دەجال، وە عیسی(علیه السلام) دەست دەهێنێت بە دەم و چاویاندا و پلەو دەرەجەی خۆیان پێ دەڵێت كە لە بەهەشدا دەستیان دەكەوێت.

دەركەوتنی یأجوج و مأجوج

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

وە لەو كاتەدا خوای گەورە وەحی دەنێرێ بۆ عیسا پێی دەفەرموێت: من بەندە گەلێكی خۆمم كە (یأجوج ومأجوج)ە دەرخستون، كە كەس توانای جەنگ كردنی نییە بە رامبەر ئەوان، لە بەرئەوە بەندە موسڵمانەكانم بدە پاڵ كێوی (طور) و لەوێ بیان شارەوەو پەنایان بدە.

وە خوای گەورە (یأجوج مأجوج) دەنێرێت، كە لە هەموو بەرزیەكەوە شۆڕدەبنەوە دێن بەپەلە لە سەرەتاكەیان بە دەریاچەی (طبریە)دا دەڕوات وەكەمێ ئاوی تێدایە هەمووی دەخۆنەوەو كۆتایی پێدێنن. وەكە كۆتاییەكان دەگاتە سەر دەریاچەكە دەڵێن: جاران ئێرە ئاو بوو! !.

لە پاشان دەڕۆن تا دەگەنە كێوی (خەمر) لە بیت المقدس، وە دەڵێن:خەڵكی سەر زەوی كەس نەماوە، هەموومان كوشتن، دەی ئەمجار با ئەهلی ئاسمان بكوژین، وە بە تیروكەوانەكانیان تیر دەگرنە ئاسمان. بەڵام خوای گەورە سەرەو خوار دەی گەڕێنێتەوە بۆسەر خۆیان بە خوێناویەوە. وە پێغەمبەر عیسا لەگەڵ هاوەڵانی هەر لە كێو گیر دەخۆن و تەنگیان پێ هەڵ دەچنرێت، تا وایان لێ دێت لە برسان و پێویستی یان سەرە گایەك بۆ یەكێكیان باشترە لە سەد دیناری ئەمڕۆ بەلای یەكێك لە ئێوە.

وە عیسا پێغەمبەرو هاوەڵانی بە مل كەچی و موحتاجی یەوە داوا لە خوا دەكەن ڕزگاریان بكات لەو تەنگانەو ناڕەحەتیە، وە ئەو قەومە دڕندەیە كە (یأجوج و مأجوج)ە لەناو بەرێت.

---

[1] **شوێنێكە لە نێوان شاری مەدینەو دۆڵی(الصفراء) لە ڕێگای مەككە.**

[2] (لبيك اللهم لبيك لاشريك لك لبيك، إن الحمد والنعمة لك والملك ،لاشريك لك).

واتە ئەی (الله) وەڵامی تۆ دەدەمەوەو داواكاریەكانت بەجێ دەگەیەنم و، فەرمانەكانت جێ بەجێ دەكەم بە بەردەوامی و پابەند دەبم بە گوێڕایەڵی تۆ جار لە دوای جار

.

وە خوای گەورەش وەڵامیان دەداتەوەو كرمی ناو لووتی وشترو مەڕو ماڵاتیان بۆ سەر گەردنیان دەنێرێت و تێكیان دەشكێنێت و كەلاكە كەیان دەكەوێت. وەكو یەك كەس بكەوێت. هەموویان تێكڕا بەیەكەوە بە هیلاك دەچن.

لە پاشان پێغەمبەر عیساو هاوەڵانی لە كێو دادەبەزنە سەر زەوی، بەڵام شوێن بستێكیشیان دەست ناكەوێت ئیللا بۆگەنی و كێم و زوخاوی لاشەی یأجوج و مأجوج پڕی كردووە.

دیسان جارێكی تر پێغەمبەر عیساو هاوەڵانی لە خوا دەپاڕێنەوە كە لەو بۆگەنە ڕزگاریان بێت خوای پەروەردگاریش باڵندەی گەورە دەنێرێت كە ملیان وەكو ملی وشتر درێژو گەورەیە.

وە باڵندەكان لاشە بۆ گەنەكان هەڵدەگرن و دەیانبەن لە شوێنێكی چۆڵەوانی چاڵدا فڕێیان دەدەن كە خوا مەبەستیەتی لەوێ فڕێ بدرێت.

لە پاشان بارانێك دەبارێت كە هیچ ماڵێكی كۆچەریو شاری نا مێنێت ئیللا دەیچێتێو زەوی تەواو دەشواتەوەو وەكو ئاوێنەی لێ دێت.

ژیان خۆشی دوای كوشتنی دەججال و لەناو چوونی یأجوج و مأجوج

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

دوایی بەزەوی دەوترێت: بەرهەمەكەت بڕوێنەو بە ڕەكەتەكەت بگەڕێنەوە بۆ خەڵكی.

لەو ڕۆژەدا كۆمەڵێك لە یەك هەنار دەخۆن و بەشیان دەكات و توێكڵەكەشی بەشی سێبەریان دەكات وە بەرەكەت دەخرێتە ناو شیرەوە، تا وای لێ دێت وشترێكی تازە زاو بەشی كۆمەڵێكی زۆر شیر دەدات. وە مانگایەكی تازە زاو بەشی هۆزێك لە خەڵكی دەكات. وە مە ڕێكی تازە زاو بەشی كۆمەڵێك خزم دەكات وە گا بەوەندەو ئەوەندە پارەیە دەبێت.

وە وڵاخە بەرزە بە چەند درهەمێك دەبێت، وە خۆش ترین ژیان دوای مەسیحی دەججالە.

ئاسمان ئێزن دەدرێت بە باران و زەویش بە ڕووەك، وە ئەگەر بێتو دەنكە تووێك فڕێ بدەیتە سەر بەردێكیش هەر دەڕوێت. وە هیچ كێشەو ناكۆكی و ڕق و كینەو حەسودی نامێنێت.

وە ژەهری هەموو خاوەن ژەهرێك هەڵدەگیرێت و لێی دەسێندرێت.

وە ئەمن و ئاسایش لە زەویدا بڵاو دەبێتەوە تاوای لێدێت شێرو وشتر، وە پڵنگ و مانگا، وە گورگ و مەڕ بەیەكەوە دەلەوەڕن و منداڵانیش گاڵتە بە مار دەكەن و ئازاریان نادات. وە منداڵی بچوك دەست دەبات بۆ مار بێ ئەوەی پەلاماری بدات و زیانی لێ بدات.

كیژۆڵەی بچوك ڕاوی شێر دەنێت وە شێرەكەش ئازاری پێناگەیێنێت. وە گورگ لەگەڵ مەڕدا وەكو سەگی پاسەوانی لێ دێت بۆی. وە زەوی پڕ دەبێت لە سەلامەتی، هەروەكو جام پڕ دەبێت لە ئاو.

وە خەڵكی یەك بیروباوەڕو بانگەوازیان هەیەو، جگە لە (اللّٰه) هیچ شتێك ناپەرسترێت، وە شەڕو جەنگ نامێنێت.

فەترەی مانەوەی پێغەمبەر عیسی (علیه السلام) لەسەر زەوی دوای دابەزینی. وە مردنی ئەوو، بڕوادارانیش دوای خۆی

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

وە عیسی (علیه السلام) چل ساڵ لە زەویدا دەمێنێتەوە دوایی دەمرێت و موسڵمانان نوێژی لەسەر دەکەن.

وە لە کاتێکدا کە ئەوان لەو حاڵەتەدان. خوای گەورە بایەکی سارد هەڵدەکات لە شامەوە، وە بایەکە لە ژێر باڵیانەوە بۆیان دەچێت و هەرچی بڕواداری ژن و پیاو هەیە ڕوحیان لەبەر دەچێت.

وە هیچ یەکێك نامێنێت کە ئیمانی لە دڵدا بێت ئیللا بایەکە دەیگرێتەوەو ڕوحی دەکێشرێت، وە ئەگەر یەکێکیان لەناوجەرگەی شاخێکیشدا بێت هەر دەیگاتێ و ڕوحی دەکێشێ.

ڕۆژی دوایی بەسەر کێ دا دێت و دونیا بەسەر کێ دا خەراپ دەبێت ؟

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

وە خراپترینی خەڵکی دەمێنێتەوە کە بۆ خراپە لە باڵندە خێرا ترو، لە شێرو پڵنگیش دڕندەترن. هیچ چاکەیەك بە چاك نازانن و خراپەش بە خراپە دانانێن. وە شەیتان بە شێوەیەك خۆی نیشانیان دەدات و پێیان دەڵێت: ئەرێ وەڵامم نادەنەوە ؟

وە ئەوان لەسەر ئەو حاڵەتە شیرك و خراپەیەش ڕزق وڕۆزییان زۆر دەبێت و، ژیانی ماددیان زۆر باش دەبێت. وە ژن و پیاویان جیماعی یەکتر دەکەن وەکو گوێ درێژ بە ئاشکراو بێ شەرمانە.

وەبەسەر ئەواندا کە خراپترینی خەڵکین دونیا تێك دەچێت و ڕۆژی دوایی دێت.

ئەو کاتە فوو دەکرێت بە کەڕەنادا (الصور)، جا هەریەکێ بیبیستێ ملی دەسوڕێنێو ڕووی تێ دەکا، وە یەکەم کەس کە دەنگی فووەکە دەبیستێت پیاوێکە حەوزی وشترەکانی بە قوڕ چاك دەکات، لە هۆش خۆی دەچێت و دەمرێت و خەڵکیش دوا بەدوای ئەودا.

دوای ئەوە خوای گەورە بارانێکی لاواز دەبارێنێت لە ئاسمان کە دونیا ساماڵەو هەوری لێ نییە.

وە لە بارانەوە لاشەی مردووەکان دروست دەبنەوەو لە پاشان کە فووی دووەم کرا بە کەڕەنادا هەموویان زیندوو دەبنەوەو هەڵدەستنەوە:

هەر وەك خوای گەورە دەفەرمووێت:﴿ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَى فَإِذَا هُم قِيَامٌ يَنظُرُونَ﴾ (الزمر:٦٨).

لە پاشان دەوترێ: ئەی خەڵکینە وەرن بۆ لای پەروەردگارتان. خوای گەورە دەفەرمووێ: ﴿وَقِفُوهُمْ إِنَّهُم مَّسْئُولُونَ﴾ (الصافات: ٢٤).واتە: ڕایان گرن ئەوانە لێپرسراون و پرسیاریان لێ دەکرێ.

لە پاشان دەوترێ: نێردراوی دۆزەخ دەرکەون (دەربهێنن) دەوترێت: لە چەند؟.

لە وەڵامدا دەوترێت: لە هەر هەزارێك (٩٩٩) نۆسەدو نەوەدو نۆ كەس ئەهلی ئاگرەو دەریان بێنن.

وە ئەو ڕۆژە ڕۆژێكە منداڵ سەری سپی دەبێت ﴿يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا﴾ (المزمل: ١٧).

وە ئەو ڕۆژەیە كە ﴿يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ﴾ (القلم: ٤٢).

واتە پەروەردگار قاچی شیاوو لایەقی بێ وێنەی خۆی هەڵدەكات، بۆ ئەوەی بەندە ڕاستە خواناسەكان جیابنەوە لە خوانەناسەكان.

لە كۆتاییدا دەڵێم:

مژدەی سەر كەوتنی موسوڵمانان بە هاتنی مەهدیو دابەزینی پێغەمبەر عیسی (علیه السلام) **:**

- **هاندەرمانە بۆ زیاتر تێكۆشان لە پێناوی خواو بڵاوكردنەوەی دینەكەی.**
- **نەك بە پێچەوانەوە :**
  - **پاڵپێدەرەوەمان بێت لە چاوەڕوانی هاتنی ئەو دووانە و،**
  - **بێ ئومێد كەرمان بێت لە گەڕانەوەی عیززەت بۆ ئیسلام پێش ئەو كاتە.**

والحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله

(الخميس- ٢٤ ربيع الثاني- ١٤٢٣هـ)

جارێكی تر بە پشتیوانی خوای گەورە چاووم خشاند بەم كتێبە جوانەدا

لە ڕۆژی ٣ / ربيع الأول / ١٤٢٩ كۆچی

===

سایتی بەهەشت

WWW.BA8.ORG

Iraq – Kurdstan
Asia : 00964 770 151 7378
Sana : 00694 750 116 4565
www.ba8.org
Email: Ba8@maktoob.com
Email: Islam_kurd_ba8@yahoo.com
Paltalk: islam_kurd_ba8

داواكارین لە دوعای خێر بێ بەشمان مەكەن